

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

VII. An ea potius cognoscat Deus in seipso, & qua ratione, num vt in Idea aut in decreto suæ voluntatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

existunt, vere de illis dici possit, eas coexistere Deo in aternitate.

Neque verò ideo, quia coexistunt aliquando toti in se, & indivisibili aternitati, ideo ab aeterno, aut semper in aternitate existunt; aut nunc (quando nec dum sunt) in aternitate coexistunt Deo, ut per se notum videretur.

Quod si propterea præcisè Deus habet certam notitiam futurorum contingentium, quia tunc, cum existunt, coexistunt illi in mensura aternitatis secundum illud esse reale, quod habebunt, in tempore; tum etiam Angeli itidem cognoscent futura contingentia, quandoquidem & hæc, cum existunt, coexistunt Angelo in ævo, quod itidem totum simul est & indivisibile, ac mensura superior ad nostrum tempus. Non nego, per consequentiam & remote, ex futura illa coexistentia cum aternitate, colligi & inferri posse Deum, cognoscere non tantum res illas cum præsentibus existunt, sed etiam futuras: sic enim argumentari licet. Deus omnia tunc cum existunt, cognoscit, ergo etiam cognoscit futura contingentia, tunc cum existunt; ergo cognoscit etiã ab aeterno, antequam existant, adeoque futura; quandoquidè & scientia Dei, & Deus ipse penitus est immutabilis, neque de nouo cognoscere quidquam potest. Sed negamus ideo, quod aliquando existentiam; in aternitate habent, tunc nimirum cum existunt, ideo ab aeterno coexistere Deo; aut eam ipsam ob causam propriè & immediatè etiam ab aeterno cognosci à Deo, ut dictum.

3 Nec his obstat S. Augustinus lib. 4. de Trinit. cap. 17. ubi ait. *Apud Deum præterita & futura stant. Et lib. 5. cap. 16. Apud Deum nec præterita transferuntur & futura iam facta sunt.* Et soliloq. cap. 26. *Tu vero nosti, quoniam quod ego per successus dierum & temporum, hinc ad mille annos huius temporalitatis expecto, in conspectu aternitatis tuæ iam factum est, & quod futurum est, iam factum est.* Similia habet idem Augustinus lib. 2. ad Simplicianum, item S. Gregorius lib. 20. moral. cap. 23. vel 24. Boetius lib. 5. de consol. prosa vlt. Anselmus opusc. de concord. lib. arbit. & præd. cap. 2. Hugo de S. Victore in sum. sent. trac. 1. cap. 12. Primò enim si quid his locis, contra ea, quæ diximus probaretur, illud etiam maximè probaretur, res omnes ab aeterno fuisse productas; quod ipsi tamen etiam aduersarij negant. Deinde Patres isti plus non volunt, quam in ipsa aternitate, & scientia DEI nullam esse successionem; & omnia etiam præterita & futura à Deo cognosci perinde ut præsentia; imò etiam plane præsentia Deo esse, sed obiectiue.

Quare etiam S. Gregorius loc. cit. nostræ sententiæ apertè astipulatur cum ait: *Nam & quæcunque sunt, non ab aternitate ideo videntur quia sunt, sed ideo sunt (nimirum obiectiue præsentia Deo) quia videntur.* Eodem modo S. Thomas hic pro contraria sententiâ adductus, solum loquitur de præsentia obiectiua, & post Heruæum, Syluestrũ, Dezam, Thomistas, contra Caietanum, & recentiores Thomistas, rectè declarat Vasquez hic disp. 64. cap. 5. & Gregorius de Valentia q. 14. punct. 5. §. 2. præsertim cum idem S. Thomas quæst. 20.

artic. 2. ad 2. diserte dicat, *creaturas ab aeterno non fuisse nisi in Deo.* Nec argumenta cætera contrariè partis quicquam habent momenti, ut videre, est apud Vasquez cap. 4. & facile ex dictis colligi potest.

D V B I V M VIII

Verum Deus cognoscat futura contingentia in seipso, & quæ ratione; num ut in idea, aut in decreto suæ voluntatis, &c.

1 **A**ssertio I. Deus cognoscit plane omnia futura contingentia, tam absoluta, quam conditionata in seipso. Ita vniuersim. de rebus omnibus creatis docet S. Thomas hic q. 14. artic. 5. & 6. & est communis Doctorum sententia, vtdocuumus supra dub. 3. Ratio est; quia cum scientia Dei sit plane independens ab omni obiecto creato; ut ibidem superius dictum, necesse est, ut sibi ipsi sit ratio cognoscendi eadem obiecta, quo sit, ut cognoscantur in ipso Deo tanquam ratione cognoscendi.

Assertio II. Deus futura contingentia non cognoscit in se ipso, ut præcisè in Idea. Ita Suarez opusc. 2. lib. 1. cap. 5. num. 7. Molina hic artic. 13. disp. 18. memb. 1. Vasquez disp. 65. post Ariminensem, Ockamum, & Gabrielem in 1. d. 38. Scotũ. d. 39. & videtur esse mens S. Thomæ hic a. 13. ubi ait, *Omnia quæ sunt in tempore, sunt Deo ab aeterno præsentia (nimirum obiectiue) non solum ea ratione, quæ habet rationes (ideales) rerum apud se præsentibus, ut quidam dicunt; sed quia eius intuitus fertur ab aeterno supra omnia, prout sunt in sua præsentia. Est autem, ut apparet, assertio contra S. Bonauenturam in 1. d. 39. a. 2. q. 3. Durandum q. 3. num. 8. Caietanum, & quosdam recentiores Thomistas hic cit. art. 13. probatur. Tum quia idèe formaliter sunt tantum de rebus faciendis non futuris, quæ futuris; imò secundum S. S. Thomam hic quæst. 15. art. 9. idæe sunt etiam de rebus merè possibilibus: quæ de causa scientiæ absoluta futurorum contingentium, supponit quidem rationes ideales; sed ex ijs tamen immediate & adæquate non oritur. Tum quia idæe rerum sunt simpliciter necessariae in Deo; scientia autem rerum futurarum, ut sic, est libera: non ergo idæe ante actum liberum diuinæ voluntatis, adeoque nec per se, & ex natura suæ præcisè, repræsentant futura contingentia; siue de absolutis, siue de conditionatis sermo sit.*

2 **A**ssertio III. Deus etiam non cognoscit sufficienter futura contingentia, seu absoluta, seu conditionata, in solo decreto suæ voluntatis. Hanc assertionem fuscè probat Suarez cit. opusc. 2. lib. 1. cap. 6. contra Caietanum, & modernos Thomistas hic quæst. 14. art. 13. in quibus nominatim sunt Bannes ibidem, Zumel ibid. disp. 7. quibus in modo loquendi non nihil fauet Vasquez hic d. 65. c. 2. citans Richardum, Scotum,

Durandum

Durandum in 1. d. 38. & 39. Differt tamen re ipsa a Thomistis illis dupliciter: primo quia Thomistæ illi decretum diuinum, per modum obiecti cogniti, faciunt rationem cognoscendi effectus contingentis; Vasquez autem quia vniuersim negat, in cognitione intuitiua locum habere posse ratione cognoscendi per modum obiecti cogniti, vt dictum supra q. 6. dub. 8. vbi eam sententiam refutauimus, ait, ea solum ratione Deum in suo decreto cognoscere futura contingentia, quatenus decretum illud est causa futuritionis effectus, quæ ipsa denique sit proximaratio, cognoscendi ex parte obiecti. Secundo, quia Thomistæ illi recentiores pro fundamento supponunt, omnes effectus contingentis absolute ac particulatim prædefiniri & prædeterminari à Deo, vt videre est apud Zumel ibidem. vbi propterea ait; *si aliqui effectus contingentis non essent à Deo præordinati, & prædefiniti in particulari, absoluta voluntate, non possent in particulari infallibiliter cognosci in sola prædeterminatione diuinæ voluntatis; nisi simul cognosceretur & videretur determinatio causæ particularis.* Vasquez autem in liberis actibus nullam eiusmodi prædeterminationem absolutam admittit: & nos hoc loco supponimus, saltem vniuersim ad omnem actionem causæ secundæ eam prædeterminationem neque esse necessariam, neque re ipsa dari, quod quæst. 10. dub. 7. & 8. ex instituto probatur.

3 Quibus positis, contra Thomistas illos facile probatur assertio. Quia duplex in præsentis decretum Dei distingui potest; vnum absolutum; quo videlicet Deus absolute, & independenter à concursu causæ secundæ, adeoque ratione & natura prius, quam causa secunda seipsam determinet, aut etiam quam ea determinatio futura cognosceatur, velit rem aliquam fieri, seu esse futura, quæ vocatur absoluta prædeterminatio rei futuræ; seu etiam extrinseca prædeterminatio diuinæ causæ secundæ ad agendum. Et hæc esto per se non impediatur libertatem & contingentiam effectus (de qua res suo loco inferius) certum tamen est, ex communi & recepta sententiâ (extra scholam Thomistarum recentiorum) non dari in Deo de quibuslibet effectibus contingentibus, etiam non malis, multo vero minime de malis & peccaminosis, vt ex his quæ dicentur quæst. 10. suppono. Quamobrem licet respectu eorum effectuum contingentium, de quibus datur, sit ratio infallibiliter cognoscendi illa ipsa futura contingentia, vt fatetur etiam Suarez; tamen non potest esse ratio cognoscendi respectu aliorum. Imo nec respectu illorum saltem liberorum effectuum futurorum est totalis ac primaria ratio cognoscendi eiusmodi futura; cum decretum illud in Deo supponat scientiam mediam qua Deus scit, per causam liberam hoc futurum, si tali vel tali modo moueatur; sine qua præscientia mediâ nec posset, quidem Deus quidquam eiusmodi futurum liberum efficaciter & absolute prædefinire, vt dicitur eadem q. 10. dub. 8.

4 Alterum Dei decretum est, de exhibendo præcise concursu accommodato huic vel illi causæ liberæ, prout illa seipsam ad agendum hoc vel illud determinauerit; & hoc tamen detur respectu

cuiusuis effectus etiam peccaminosi, tamen est quasi conditionatum, si nempe causa libera se determinet ad hunc vel illum actum; præsertim quando est de actione intrinsecè malâ & peccaminosa: Ergo nisi aliunde cognosceatur determinatio libera voluntatis, saltem ex hypothesi futura, non possunt hi effectus in decreto diuinæ voluntatis cognosci; adeo vt Thomistæ illi citati ipsimet fateantur, sublatâ absolutâ illâ prædefinitione Dei, non posse in decreto diuinæ voluntatis præcognosci effectus contingentis, vt vidimus.

Secundo probatur eadem assertio vniuersim & absolute. Quia inter futura contingentia, sunt etiam peccata, hæc autem futura Deus in nullo suo decreto cognoscit: Ergo non omnia futura contingentia Deus in decreto suæ voluntatis cognoscit. Minor probatur: non enim Deus ea cognoscit in aliquo decreto, quo illa fieri velit, & decernat, quia DEVS nullo modo peccata vult & decernit, sed solum permittit. Nec etiam illa cognoscit in decreto permittendi: quia ex sola permissione seu decreto permittendi, seclusa præscientiâ Dei mediâ, non potest cognosci peccatum futurum: si enim aliter cognosceret, maxime in negatione diuinæ determinationis ad bonum (sine qua homo labitur in quoduis peccatum) inclusa in ipsa permissione peccati, vt vult Bannes cum alijs Thomistis: sed hoc dici non potest: tum quia hæc determinatio Dei physica ad bonum, in actionibus liberis nulla est, vt dicitur q. 11. dub. 1. tum quia ex subtractione talis determinationis, non necessario sequitur hoc peccatum in specie & individuo; imo si de determinatione ad bonum sermo sit, quæ habeat rationem gratiæ efficacis, nec omnino vllum peccatum: potest enim facilis aliqua actio bona exerceri, absq; vlllo auxilio gratiæ Christi, vt ex 1. 2. & 8. Thoma ibidè suppono, & fatentur communiter Thomistæ. Eadem fere est ratio prædeterminationis extrinsecæ, seu prædestinationis absolutæ, quam itidem non esse necessariâ ad quamlibet actionem causæ secundæ, iam ante diximus. Atque in eundem sensum recte etiam Scotus in 1. dist. 41. quæst. vn. §. *Contra istud, ait: sola permissio alicuius actus, est certitudo de permissione, non facit certitudinem de illo actu, quia oportet habere aliquam causam effectiuam. Igitur ex hoc solo quod Deus præcisè se velle permittere Iudam peccare, non erit certus de Iuda peccaturo.* Ita Scotus

5 Neque etiam cognosci à Deo peccata futura possunt in decreto concurrenti ad ipsum actum peccaminosum, in quantum ens est, vt putat Vasquez loco cit. Tum quia non omne peccatum inuoluit eiusmodi actum positiuum, vt hic suppono ex 1. 2. quidquid dicat Vasquez. Tum quia id ipsum non sufficit, quamdiu ad eiusmodi actum Deus hominem absolute non prædeterminat, vt ex Thomistis ipsis antea vidimus: atqui non prædeterminat, vt antea dictum: Ergo. Taceo quod vnus & idem actus peccaminosus, secundum omnem suam rationem positiuam intrinsecam, esse potest absque formali malitia morali sola ablatione liberatis, vt suo loco dicitur 1. 2. Quo fit vt in ipso actu peccaminoso futuro, secundum se

non possit cognosci ipsum peccatum formaliter futurum, quod sine moralis formali malitia esse non potest. Atque ob has etiam ipsas causas, superius q. 6. dub. 9. diximus, beatos non videre peccata in decreto diuine voluntatis. Interim tamen in omni sententia fatendum est, Deum non in genere tantum, & in confuso, sed etiam in particulari decernere, ad hunc vel illum actum secundum omnes circumstantias, concurrere; alias imperfecte operaretur, nec haberet distinctam prouidentiam singulorum effectuum; quod erroneum est; idque proinde in confesso esse apud omnes Catholicos, teste notauit Suarez loc. cit. num. 3. licet nescio quos in contrarium referat Vasquez loc. cit. de qua re plura quest. 10. dub. 7.

6 Assertio IV. Deus etiam non cognoscit contingentia futura in sola sua prescientia efficacitate. Hanc fusè etiam probat Suarez. cit. opus. 2. lib. 1. cap. 5. contra singularem quandam sententiam Pallatij in 1. dist. 38. q. 2. disp. 2. dub. penul. Probatur tum ex eo, quod non ideo res futurae sunt, quia Deus illas scit futuras; sed contra, ideo scit futuras, quia futurae sunt; adeoque scientia visionis non est causa rerum, vt aperte docet S. Thomas q. 6. de verit. artic. 3. & suo loco dubio 10. dicitur. Tum quia etiam si hæc scientia visionis esset causa rerum, non magis tamen in ea fieri possent omnia futura contingentia, quam in ipso decreto diuine voluntatis, quod itidem est causa rerum; nec tamen est ratio cognoscendi peccata futura, vt pote quorum causa Deus non est, vt dictum antea.

7 Assertio V. Deus itidem non cognoscit omnia contingentia in seipso, præcisè veluti causa. Sequitur ex assertione tertia; quia cum Deus sit causa rerum, non aliter in ipso, vt in causa cognosci possunt futura contingentia, quam in decreto ipsius; in quo per se solo, iam antea diximus Deum non cognoscere omnia futura contingentia, saltem absque præuia scientia media: Est hæc supposita, & in decreto sue voluntatis, & in se veluti causa, vtique omnia futura contingentia cognoscit; non quidem velut in causa omnium futurorum contingentium; peccatorum enim, seu malorum culpa Deus non est causa nec author: sed veluti in causa bonorum, quibus annexa sunt eiusmodi mala culpa, vt cum S. Thomas hic q. 14. dicemus. Eo ipso enim quod Deus postquam per scientiam mediam vidit, Petrum v. g. si in hoc ordine rerum & auxiliorum gratiæ collocaretur, hoc vel illo modo peccaturum esse, suo decreto eundem Petrum in eo rerum & auxiliorum ordine ponere constituit, nouit vtique etiam in hoc ipso decreto, adeoque etiam in seipso, veluti in causa omnis boni Petrum esse peccaturum.

8 Assertio VI. Deus quidem cognoscit omnia futura contingentia in seipso, veluti in verbo creaturarum eadem representante, non vt mere possibiles tantum, sed vt ipsa quondam futuras. In quibus proinde sunt etiam ipsa futura contingentia; sed hæc cognitio futurorum contingentium non est primaria & directa, sed secundaria,

& quasi reflexa; quæ proinde secundum nostrum intelligendi modum aliam priorem cognitionem eorundem supponit. Hæc assertio patet in simili ex ijs, quæ superius q. 6. dub. 9. generatim docuimus, de cognitione creaturarum in Verbo. Loquimur enim de cognitione creaturarum in verbo veluti medio cognito; quæ non potest non esse quasi cognitio reflexa, adeoque priorem cognitionem directam supponens. Quod si loquamur de verbo ipsorum futurorum contingentium, veluti medio non cognito, iam ibidem etiam diximus, quid sentiendum sit; proprie videlicet loquendo, hæc ratio, non tam cognosci creaturas, ipsaque adeo futura contingentia in Verbo, quam Verbo; & insuper quid sit de modo loquendi, necessario tamen assignandam ad huc aliam rationem ex parte obiecti, quæ sit ratio cognoscendi tum creaturas ceteras, tum ipsa futura contingentia, de quibus hoc loco particularim disputamus; quam ipsam denique sequenti assertione explicamus.

9 Assertio VII. Ratio cognoscendi futura contingentia, in Deo, generalis, primaria, & adæquata, ex parte quidem ipsius cognoscentis, siue intellectus, est infinitas diuine essentia virtutis ad intelligendum; qua intelligere potest omne intelligibile: ex parte vero obiecti per modum principij, est infinitas diuine essentia tanquam speciei intelligibilis, per quam, supposita eorundem futuritione, ipsa vt sunt futura, sufficienter representantur: ex parte vero obiecti, per modum terminij, est ipsamet rerum contingentium quandoque futurarum futuritio. Hanc assertionem iure tradit, & explicat Suarez cit. opus. 2. lib. 1. cap. 8. eodemque modo intelligitur S. Thomas hic q. 14. artic. 13. vbi ait: *Omnia quæ sunt in tempore (aliquando nimirum existentia) sunt Deo ab æterno presentia (obiectiue) non solum ea ratione qua habet rationes rerum (nimirum practicas, vt sunt Idæ) apud se presentes, vt quidam dicunt, sed quia eius intuitus fertur ab æterno supra omnia, pro vt sunt, in sua presentia. Et ibidem ad 3. ait: Nobis qui cognoscimus futura contingentia; quatenus talia sunt certa esse non possunt; sed soli Deo cuius intelligere est in æternitate supra tempus. Sicut ille qui vadit per viam, non videt illos, qui post eum veniunt: sed ille qui ab aliqua altitudine totam viam intruetur, simul videt omnes transientes per viam. Quorum verborum sensus esse videtur: Nos quorum cognitio pendet à sensibus, non possumus aliam de futuris contingentibus habere cognitionem, nisi quam presentes causa eorundem exhibent, vtique homini incertam & fallibilem. At vero Deo cuius cognitio ab obiectis minime dependet, quæque ex sua infinitate excedit omne tempus ipsaque æternitate mensuratur, omnia etiam futura, secundum proprium suum & actuale esse, ab æterno obiectiue presentia sunt; quæ proinde a Deo ita infallibiliter cognoscuntur, &c. Ratio assertionis sumitur ex dictis. Quia sic tam ex parte obiecti (in quo, vt dictum duplex ratio, principij, & termini potest considerari) quam ipsius potentia cognoscentis, nihil deest, quo minus à Deo, distincte & infallibiliter secundum suas proprias rationes,*

tiones, & quodammodo in seipsis cognoscantur omnia futura contingentia. Adest enim ex parte potentia vis intelligendi sufficiens, vt pote infinita; adest intelligibilitas, & ratio terminandi ex parte obiecti, secundum quod futura sunt, quia reuera sunt futura, & quidem aliquo sensu determinate futura, vt superius dictum: adest ratio representandi ex parte eiusdem obiecti, quæ præstat ipsa diuina essentia in quantum est species intelligibilis infinite representatiua omnis intelligibilis.

10 Ex quibus etiam colligere est, quid sentiendum sit de opinione Nominalium, speciatim Ockami, Gabrielis, Ariminensis in 1. dist. 38. qui docent, fide quidem nos certo scire, Deum hæc futura contingentia cognoscere; impossibile tamen esse intellectui humano, declarare modum, quo illa cognoscit. Nam si sermo sit de cognitione modi illius omnino clara & distincta, in hac vita, verum est, quod dicunt; eo ipso quod infinitatem diuine essentia & intelligentia quidditatiue non cognouimus: si autem de cognitione imperfecta, non sunt audiendi: præsertim quando euidenter etiam demonstrari potest, & Deum habere vim sufficientem ea intelligendi, ac sibi ipsi representandi; & obiecta ipsa futura esse apta sic intelligi, vt ex dictis constat.

DVBIVM VIII.

An, & qua ratione Deus cognoscat non entia; speciatim mala atque rationis entia.

S. Thomas 1. p. q. 14. a. 9. & 10.

1 NON ens, generatim loquendo variè dici potest. Primo, quod actu non est, tamen si verè aliquando fuerit; aut futurum sit: & de his nulla est peculiaris dubitatio, præter ea, quæ de futuris contingentibus dicta sunt dub. præced. Vnde patet, hæc omnia à Deo cognosci; quanto magis ea quæ fuerunt, & iam non sunt; cum Dei cognitio sit immutabilis, vt vniuersim dictum dub. 4. & 10.

Secundo dicuntur non entia, quæ licet aliqui essentialiter sint aliquid posituum & reale, tamen, nec habent, nec habuerunt, nec habebunt vnquam actualem existentiam; quæ alio nomine dicuntur entia mere possibilis: & de his sub hoc ipso nomine *Non entium* agit S. Thomas hic quæst. 14. a. 9. sed nec de his restat difficultas specialis, præter ea quæ diximus supra dub. 4. vbi etiam dubitationem illam expediimus, an per hoc, quod entia possibilis diuinam scientiam terminant, intelligantur habere aliquid esse actuale.

Tertio non entia censeri possunt omnes propositiones & complexa falsa, & hæc ipsa vtique etiam Deus cognoscit prout sunt; dissentiendo videlicet vt falsis, non assentendo vt veris, vt rectè declarant Suarez. 1. p. lib. 3. cap. 3. num. 12. & Vasquez disp. 61. cap. 1. Neque difficultas est magna de modo cognoscendi. Deus enim intelligendo extrema qualibet, per se ac in seipso

cognoscit ea vt sunt, adeoque diuisa vt diuisa, connexa vt connexa: eodemque sensu dici potest, Deum cognoscere negationem, per affirmationem; quatenus eo ipso, quod cognoscit rem, quid sit, cognoscit etiam consequenter, & quasi secundum rationem nostram posterius, quid non sit: etsi Vasquez loc. cit. simpliciter neget, Deum cognoscere negationem per affirmationem; ratus ex æquo ac per se vtamque cognosci.

Præter hæc, duo adhuc sunt genera non entium, de quibus hoc loco difficultas est, an & quomodo à Deo cognoscantur. Quarto enim, non entia dici possunt negationes & priuationes, quæ vt sic non habent esse reale posituum; sub quibus continentur mala omnia, atque adeo peccata formaliter accepta; de quibus malis agit hic S. Thomas q. 14. a. 10. Quinto denique non entia dici possunt, quæ licet à nobis velut non entia concipiuntur, tamen nullo modo sunt, nec esse, possunt; qualia sunt entia ficta, vt hircoceruus, chimæra &c. Eodemque pertinent omnia entia rationis propriè dicta; quæ nullum habent esse, nisi obiectuum ab intellectu; de quo vtroque, non entium genere quid sentiendum, sequentibus assertionibus explicabimus.

3 Assertio I. Deus omnia mala, tam naturæ, quæ moris, adeoque tam pœnæ, quam culpæ, seu aliquando existentia, seu mere possibilis perfectissime cognoscit. Ita S. Thomas hic q. 14. a. 10. & communis Doctorum in 1. d. 36. & est de fide, ex multis locis scripturæ. Nam mala naturæ, seu pœnæ, Deus ipse facit & imittit, iuxta Amos. 3. v. 6. *Si erit malum in ciuitate, quod Dominus non fecerit; vtique à se prius cognitum, cum Deus sit agens intellectuale.* Prouerb. 15. v. 11. *Infernus coram domino; quanto magis corda filiorum hominum,* Sap. 8. v. 8. *Signa, & monstra scit, antequam fiant; & euentus temporum & seculorum.* Mala vero culpæ certo consilio ipse permittit, ac commissâ punit. Iob. 11. v. 11. *Ipsè enim nouit hominum vanitatem, & videns iniquitatem nonne considerat?* Psal. 50. v. 6. *Et malum coram te feci.* Et plena est vndique scriptura varijs exemplis, è quibus constat, Deum peccata hominum videre, ideoque varias pœnas terris immittere. Quamquam simul etiam in scriptura nonnunquam Deus peccata nescire dicitur, Abacuc 1. v. 13. *Mundi sunt oculi tui ne videas malum, & respicere, ad iniquitatem non poteris.* Quia videlicet hæc non nouit scientia approbationis; sed tum scientia quadam speculatiua, qua cognoscit quidquid est, prout est; tum scientia, quidem etiam aliquomodo practica, sed nõ causalitatis, aut efficientiæ ipsius peccati, sed solum permissionis & ordinationis ad bonum finem, vt sequenti disputatione de prouidentia Dei declarabitur.

4 Sed difficultas est, quomodo Deus cognoscat has priuationes, an per essentiam suam, siue vt medium cognitum; siue vt rationem cognoscendi; an per bonum seu formam oppositam; an potius per se, & in seipsis. De qua re hic S. Thomas cit. q. 14. c. 10. dicit; *Per hoc ipsum quod Deus cognoscit bona, cognoscere etiam mala; sicut per lucem etiam cognoscuntur tenebra.* Et ad tertium ait: *Deum cognoscere suos effectus per suam essentiam; & eos cognos-*

censem